

NOVA NADA

Mnogi u Plenkoviću vide novu nadu hrvatske politike, umjerenog i obrazovanog političara koji koristi retoriku što spaja

Od HDZ-a se očekivalo više...

... osobito nakon pobjeda na lokalnim, europskim i predsjedničkim izborima. Moramo temeljito analizirati ove izborne rezultate i izvući zaključke koji će nam omogućiti da se u budućnosti ostvari puni potencijal desnog centra

RAZGOVARAO JURICA KORBLER | SNIMIO ANTE ČIZMIĆ/EPH

Ovih dana, kad su se hrvatski mediji najviše posvetili analizi postizborne kombinatorike u dvjema najvećim strankama, pri spominjanju "novog HDZ-a" najčešće se vrtjelo ime Andreja Plenkovića. Mnogi u Plenkoviću vide novu nadu hrvatske politike, umjerenog i obrazovanog političara koji koristi retoriku što spaja, a ne razdvaja. Razgovarali smo u Bruxellesu nakon završetka konferencije o BiH, koju je hrvatski europarlamentarac, uz asistenciju svojih kolega, prije svega Tonina Picule, organizirao i održao. Već dugo na neki skup koji su organizirali hrvatski zastupnici u Europskom parlamentu nisu došli tako visoko rangirani europski političari, a Plenković kaže da su naši europarlamentarci s desni-

ce i ljevice pridonijeli kreiranju povoljnog ozračja u Bruxellesu za novu institucionalnu fazu odnosa između BiH i EU, što se potvrdilo već prošlog petka na sastanku Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje.

■ Iako ste ovih dana bili angažirani oko organizacije skupa u Europskom parlamentu posvećenom BiH, sigurno pratite i događaje u zemlji. Jeste li očekivali takve rezultate izbora?

– Na parlamentarnim izborima na kojima je Domoljubna koalicija ostvarila najveći broj mandata, birači su stvorili novu konfiguraciju parlamentarnog sastava s kojom se još nismo susreli u hrvatskoj političkoj praksi. Ujedno su time poslali i poruke ključnim političkim strankama koje će prigodom analiza trebati uzeti u obzir. Pregovori između koalicija su još u tijeku te smatram da je Hrvatskoj potrebna stabilna Vlada koja će imati potporu u

PROGRAMSKI INTERVJU ANDREJ PLENKOVIĆ

Član HDZ-a, zastupnik u Europskom parlamentu i potpredsjednik parlamentarnog Odbora za vanjske poslove

Hrvatskom saboru i provoditi reformske mjere. Vjerujem da će doći do dogovora HDZ-a s partnerima u političkom centru oko reformske vlade, što podupire i Europska pučka stranka.

■ Ideja velike koalicije je odbačena, ali trebaju li hrvatski lijevi i desni pol više i konstruktivnije surađivati? Je li problem bio u dva lidera, Tomislavu Karamarku i Zoranu Milanoviću, koji teško mogu postići komunikaciju?

– Dijalog, pa i suradnja, vlasti i oporbe su uvijek dobrodošli. Istodobno, kaže se da previše politike konsenzusa "drži vlast na vlasti, a oporbu u oporbi". No, koncept vlade nacionalnog jedinstva koristio je 1991. u specifičnom razdoblju stvaranja samostalne Hrvatske u okolnostima obrane od agresije Miloševićevog režima te nastojanja za očuvanje teritorijalne cjelovitosti i gospodarskog opstanka. Današnja je situacija u Hrvatskoj, kao članici EU i NATO-a, drukčija. Zemlji je potrebna nova vlada koja će, uz konstruktivnu i kritičnu opoziciju, provesti potrebne reforme.

■ A kako vidite ulogu Mosta?

– Kao treća opcija, Most nezavisnih lista ostvario je vrlo dobar izborni uspjeh. Vjerujem da će znati iskoristiti povjerenje građana te odgovorno djelovati sukladno demokratskoj praksi i biti konstruktivan partner u budućoj vlasti na temelju usuglašenih programskih smjernica.

■ Dojam je da je HDZ vodio kampanju koja u mnogočemu nije bila dobra, pa da je i to rezultat minimalne i relativne

KAKVO BI TREBALO BITI LICE NOVOG HDZ-a

♦ HDZ mora biti jasno narodnjački i demokršćanski profiliran, inkluzivan i otvoren prema centru; mainstream HDZ znači uspjeh ne samo za stranku nego i za napredak cijele Hrvatske

♦ Potrebna je razrada i nadgradnja postojećih programskih osnova kako bi HDZ bio spreman odgovoriti na aktualne i buduće globalne, europske i nacionalne izazove

♦ Poput politike prvog predsjednika HDZ-a dr. Franje Tuđmana, stranački program i djelovanje trebaju biti okupljajući i usmjereni prema svim hrvatskim građanima

♦ Kolega Stier dobro detektira: potrebna je modernizacija stranaka, a prije svega demokratičnost i transparentnost u njihovu djelovanju

♦ Medijska kampanja Domoljubne koalicije možda nije bila dovoljno vidljiva, što je delikatno ako se uzme u obzir izlaznost od malo više od 60 posto

pobjede na izborima?

– Cijenim napore vodstva stranke, svih kandidata i partnera koji su nastojali postići najbolje na parlamentarnim izborima. Premda je HDZ pojedinačno gledano osvojio najviše mandata, očekivanja su bila veća osobito nakon pobjeda na lokalnim, prvim i drugim europskim, a onda i na predsjedničkim izborima, kao i priželjkivanog sinergijskog učinka Domoljubne koalicije. Gledano u postotcima, naš rezultat je približno jednak podršku koju je ostvarila Kolinda Grabar-Kitarović u prvom krugu predsjedničkih izbora.

■ **Većina analitičara tvrdi da je medijska kampanja Domoljubne koalicije, za razliku od Hrvatske raste, bila izuzetno slaba?**

– Medijska kampanja Domoljubne koalicije možda nije bila dovoljno vidljiva što je delikatno ako se uzme u obzir izlaznost od malo više od 60 posto. Rezultate treba temeljito analizirati i iz njih izvući zaključke koji će nam omogućiti da se u budućnosti ostvari puni potencijal desnog centra.

■ **Kako ocjenjujete četiri posljednje godine SDP-ove Vlade, je li Hrvatska otišla naprijed ili natrag?**

– Kukuriku-Vlada u protekle je četiri godine ne samo odstupila od svog Plana 21 nego je i propustila iskoristiti pozitivni zamah ulaska Hrvatske u Europsku uniju. Ozbiljni strukturni problemi, između ostalog, odnose se na značajan pad zaposlenosti i proces iseljavanja mladih. Bez preokretanja ta dva trenda neće biti moguće osigurati dugoročno održiv gospodarski rast i poboljšanje standarda građana. Vlast se nije snašla ni u nekim od glavnih pitanja članstva u EU, sporo su se povlačila sredstva iz strukturnih fondova te se nije uspio smanjiti prekomjerni proračunski manjak, a

Hrvatskoj je potrebna stabilna Vlada koja će imati potporu u Saboru i provoditi reforme. Vjerujem da će doći do dogovora HDZ-a s partnerima u političkom centru

zemlja je uvrštena i u proceduru makroekonomskih neravnoteža.

■ **Kako ste iz bruxelleske perspektive doživjeli tzv. Lex Perković?**

– Donošenje Lexa Perkovića tri dana prije ulaska u članstvo EU poslalo je poruku da vladajuća većina ili ne dijeli ili ne razumije europske vrijednosti te je narušilo vjerodostojnost Hrvatske u dijalogu s europskim partnerima.

■ **Zoran Milanović po nekima je najneuspješniji hrvatski premijer, po drugima pokrenuo je Hrvatsku i zaslužuje drugi mandat. Kako vi ocjenjujete Milanovića?**

– Umjesto da konstruktivno upravlja i okuplja ljude, konfliktom retorikom i potezima premijer Milanović je pridonio polarizaciji i podjelama u hrvatskom društvu. Kroz svoj mandat ušao je u sukob s većinom društvenih skupina – od sindikata, radnika, Crkve do branitelja. Neskriveni animozitet prema oporbi onemogućio je da dođe do suradnje i potrebnog dijaloga o ključnim pitanjima za razvoj zemlje. Iz Vlade su mu prije kraja mandata otišli svi ministri koji su imali iskustvo rada u prethodnoj lijevoj Vladi. Dojam je da će ostati upamćen po izostanku angažmana u pitanju kreiranja i provođenja gospodarske politike. Tek nakon poraza Ive Josipovića na predsjedničkim izborima javnost je mogla zapaziti veći aktivizam, ali se čini da je bila riječ o pre-

MILANOVIĆ

U svom mandatu ušao je u sukob s većinom društvenih skupina, od sindikata, radnika i Crkve do branitelja

dizbornom pozicioniranju.

■ **Vaš kolega Davor Stier objavio je esej u kojem se zauzima za novu, treću paradigmu u političkom razvoju Republike Hrvatske te, između ostalog, za demokratizaciju političkih stranaka. Smatrate li da se HDZ mora mijenjati, kao i cjelokupni politički korpus u Hrvatskoj?**

– Esaj donosi korisna promišljanja o definiranju nove zajedničke orijentacije hrvatske politike. Smatram da kolega Stier dobro detektira neke od izazova s kojima se suočava naše društvo, institucije države, a i političke stranke. Modernizacija stranaka, a prije svega demokratičnost i transparentnost u njihovom djelovanju potrebni su kako bi građani postupno vraćali povjerenje u političke stranke kao temeljne institucije političke reprezentacije u demokratskim sustavima. Stavljanje većeg naglaska na izradu kvalitetnih dokumenata o konkretnim javnim politikama unutar stranaka moglo bi značajno pridonijeti i poboljšanju konačne kvalitete propisa koji se donose.

■ **Jesu li europarlamentarci iz redova HDZ-a imali tijekom kampanje kontakte s Tomislavom Karamarkom. Jeste li dali doprinos u kampanji?**

– Nakon brutalnog terorističkog napada u Parizu, sastali smo se s predsjednikom Karamarkom kako bismo raspravili niz sigurnosnih mjera koje Unija priprema u borbi protiv terorizma. Komuniciramo s vodstvom HDZ-a kada na dnevni red u EP-u dođu pitanja od ključnog interesa za RH te važne teme za vanjsku i sigurnosnu politiku EU. Kolegica Maletić je bila intenzivnije uključena u izradu gospodarskog programa. Mi smo kao zastupnici HDZ-a dio stranke i dajemo kontinuiran doprinos europskoj dimenziji aktivnosti, što se vidjelo i na europskim izborima na kojima smo ostvarili dvije pobjede. Tu smo.

■ **Koji je stvarni rejting hrvatske vanjske politike u Europi?**

– Hrvatska, nažalost, nije u

KARAMARKO

Mi eurozastupnici komuniciramo s vodstvom HDZ-a kad na dnevni red u EP-u dođu pitanja od ključnog interesa za RH

STIER

Njegov nedavno objavljeni esej koristit će u definiranju nove zajedničke orijentacije hrvatske politike

U PARLAMENTU EU ČLAN HDZ-a
Kao zastupnik HDZ-a ja sam ipak dio stranke i dajem doprinos europskoj dimenziji aktivnosti

potpunosti iskoristila priliku da se s punopravnim članstvom u EU vanjskopolitički jasnije pozicionira. Pritom mislim i na aktivizam u različitim formacijama Vijeća i na Europskom vijeću. Kao zemlja koja je u trenutku proglašenja neovisnosti dobila podršku tadašnje Europske zajednice, naša je pozicija u Vijeću o pitanjima kao što su Ukrajina, Libija, Sirija, Rusija i druga, mogla biti puno odlučnija. Hrvatska treba podržavati perspektivu zemalja jugoistoka Europe za članstvo u EU i NATO-u, a u tom procesu može artikulirati i ona pitanja europskih standarda i vrijednosti koja su povezana sa stečevinom EU, a još nisu riješena. Konflikti stavovi Vlade na odlasku prema susjednim državama u kontekstu migracijske krize nisu pridonijeli vanjskopolitičkom rejtingu Hrvatske u Europi.

■ Osobno, podržavate li kandidaturu gospođe Vesne Pusić za glavnu tajnicu UN-a?

– Nitko sa strane Vlade do sada nije zatražio našu potporu kao europskih zastupnika. Postupak odabira glavnog tajnika vrlo je složen proces, o čemu sam razgovarao s najvišim dužnosnicima UN-a prigodom posjeta New Yorku početkom studenoga. Niz država i kandidata lobira već duže vrijeme. S obzirom da stalne članice Vijeća sigurnosti imaju ključnu ulogu pri izboru kandidata, treba voditi računa da je bitno ostvariti barem njihovo neprotivljenje. Nisam upoznat s detaljima o tijeku lobiranja

i predstavljanja kandidature ministric Pusić, ali mi se čini da – s obzirom na brojnost kandidata iz istočnoeuropske skupine, kao i širi politički kontekst – šanse nisu osobite, premda jedan dio članstva želi da UN po prvi put dobije glavnu tajnicu.

■ Je li način kako je došlo do te kandidature u Hrvatskoj bio korektan?

– Odluka Vlade na odlasku o kandidaturi donesena je početkom rujna uoči raspuštanja Hrvatskog sabora. Izostala je šira rasprava u javnosti, a Odbor za vanjske poslove nije ni bio u mogućnosti održati sjednicu o kandidaturi i eventualno se usuglasiti oko potpore. To je neobično jer neformalno lobiranje u diplomatskim krugovima traje barem godinu dana. Ujedno, nisam uočio ni postojanje jasne potpore predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović, koja se zalagala da se o izboru kandidata stvori politički konsenzus.

■ Kako ocjenjujete dosadašnji mandat predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović?

– Smatram da predsjednica Grabar-Kitarović u prvih deset mjeseci mandata kvalitetno obnaša zadaće sukladno ustavnim ovlastima glede vanjske politike, oružanih snaga te obavještajnih službi. Na vanjskopolitičkom planu – uz obnovu tješnje suradnje

sa SAD-om o čemu svjedoči i posjet potpredsjednika Bidena Zagrebu, te otvaranje prema azijskim zemljama – mislim kako je vrlo pozitivno da predsjednica nastoji strateški ojačati politički položaj Hrvatske u srednjoj Europi. Na unutarnjem planu, predsjednica se sada nalazi pred državnim izazovima. Stoga još više dolazi do izražaja njena ustavna obveza o brizi za redovito i usklađeno djelovanje te za stabilnost državne vlasti.

■ Dvije i pol godine smo gotovo u EU, ljudi su razočarani, nema poleta i entuzijazma. Hrvatska je danas uspavana, što učiniti da se vrati entuzijazam i optimizam?

– Prvih dvadeset i pet godina hrvatske državnosti nije opravdalo sva očekivanja, težnje i želje hrvatskih građana. Bez obzira na pobjedu u Domo-

vinskom ratu, integraciju u euroatlantske integracije te značajan opći napredak u izgradnji države – ratna stradanja, zahtjevna tranzicija i privatizacija, loša gospodarska situacija te nepotpun razvoj snažnih demokratskih institucija stvorili su kod velikog dijela građana osjećaj društvene besperspektivnosti. Vjerujem da su za povratak optimizma među hrvatske građane ključna

Umjesto da konstruktivno upravlja i okuplja ljude, konfliktnom retorikom i potezima Milanović je pridonio polarizaciji hrvatskog društva

tri elementa: jasna vizija državnog vodstva, gospodarski rast te vraćanje povjerenja u temeljne institucije hrvatske države.

■ **Kada je riječ o korištenju novca iz europskih fondova, u Hrvatskoj smo bombardirani raznim podacima. Je li se taj novac u dovoljnoj mjeri "povlačio"?**

– Ocjena je da je moglo biti bolje. Hrvatska je po iskorištenosti EU fondova na samome začelju ljestvice država članica. U gotovo svim tranzicijskim zemljama su već u prvoj godini članstva rastle strane investicije, BDP i zaposlenost. Nažalost, Hrvatska i nakon dvije godine članstva ne bilježi takve trendove. Istovremeno, stopa nezaposlenosti je gotovo dva puta veća od prosjeka EU i iznosi 16,2 posto. Ipak, određeni znaci oporavka se naziru i dobra je vijest da je BDP u trećem kvartalu porastao za 2,8 posto, no taj rast je privremenog ka-

Ishod izbora u Hrvatskoj ne izlazi iz okvira desnog i lijevog političkog centra, ali očigledna je rastuća potpora alternativnim rješenjima

imati koherentniju i asertivniju vanjsku politiku u smislu aktivnijeg korištenja našeg članstva u EU i NATO-u, te stvaranja privilegiranih odnosa s ključnim članicama i sa SAD-om. Naše djelovanje treba biti usmjereno na osiguravanje zaštite hrvatskih nacionalnih interesa, ali i osnaživanje temeljnih načela međunarodnog prava i europskih vrijednosti. U kontekstu rastućih globalnih političkih i sigurnosnih

raktera i uvelike je potaknut pozitivnim izvoznim trendovima i turizmom. Pred idućom Vladom je zadatak da provedbom i ostalih sektorskih strukturnih reformi osigura dugoročni rast BDP-a, kao i da pronađe rješenja za probleme koji usporavaju apsorpciju EU fondova.

■ **Što očekujete od buduće Vlade kada je riječ o vanjsko-političkim aktivnostima?**

– Buduća Vlada morat će imati koherentniju i asertivniju vanjsku politiku u smislu aktivnijeg korištenja našeg članstva u EU i NATO-u, te stvaranja privilegiranih odnosa s ključnim članicama i sa SAD-om. Naše djelovanje treba biti usmjereno na osiguravanje zaštite hrvatskih nacionalnih interesa, ali i osnaživanje temeljnih načela međunarodnog prava i europskih vrijednosti. U kontekstu rastućih globalnih političkih i sigurnosnih

izazova trebali bismo aktivno pridonijeti novoj europskoj Globalnoj strategiji vanjske i sigurnosne politike koja će se usvojiti 2016. Suradnja sa susjedima te pomoć državama jugoistočne Europe na njihovom europskom putu za Hrvatsku, uz brigu za položaj Hrvata u tim zemljama, trebaju biti trajne zadaće.

■ **U Bruxellesu ste na konferenciji o BiH okupili europsku političku kremu. Očito, naši europarlamentarci uživaju veći ugled nego što mi to vidimo u zemlji?**

– Najviša razina odaziva europskih dužnosnika na našu konferenciju plod je predanog rada u EP-u protekle tri i pol godine. Vidjeli ste i osobno stupanj povjerenja i relacija s europskim kolegama koji svjedoče o uvažavanju, kvalitetnom pozicioniranju i utjecaju hrvatskih zastupnika u EP-u. Činjenica da su na konferenciju došli povjerenik za susjedstvo i proširenje Hahn, visoka predstavnica za vanjsku politiku Mogherini, predsjednik Europske pučke stranke Daul, predstavnik SAD-a Yee, visoki predstavnik Inzko, posebni izaslanik EU Wigemark, akter Daytona bivši ministar vanjskih poslova Granić, te doslovno svi relevantni zastupnici u EP-u koji se bave BiH, pokazuje da je termin i koncept konferencije bio dobro planiran. Trudimo se da naše aktivnosti u EP-u budu adekvatno valorizirane i praćene i u hrvatskoj javnosti.

■ **U Bruxellesu hrvatski političari s lijevice i desnice mogu surađivati, u Hrvatskoj ne mogu. Kako to?**

– Doprinos svih hrvatskih kolega u EP-u za emancipiranje BiH kao prioriteta za EU je vidljiv i dobrodošao te brzo pronalazimo zajedničke točke koordiniranog djelovanja. Tako da ova Konferencija o europskoj budućnosti BiH nije prva zajednička inicijativa, ali je zasigurno do sada najvidljivija sa snažnim odjekom jasnih poruka potpore europskoj budućnosti BiH. Svatko od nas organizatora konferencije ima različite dužnosti u EP-u povezane s BiH – osobno sam potpredsjednik Odbora za vanjske poslove, kolega Picula je predsjednik Delegacije BiH, a kolegica Šuica potpredsjednica Delegacije, dok su članovi Delegacije kolege Stier i Radoš, a rumunjski kolega Preda je izvijestitelj EP-a za BiH.

■ **Dok su uvaženi europski dužnosnici bili na konferenciji o BiH, srpski član Predsjedništva Mladen Ivanić nije došao, opravdajući se bolešću. Je li zaista to razlog nedolaska?**

– Vijest o nedolasku člana Predsjedništva iz RS-a, gospodina Mladena Ivanića, primili smo dan uoči održavanja konferencije uz ispriku da je spriječen doći zbog osobnih razloga. Žao nam je što nije sudjelovao, ali vjerujem da će biti još prigoda.

S obzirom na brojnost kandidata iz istočnoeuropske skupine te širi politički kontekst, čini mi se da šanse Vesne Pusić da postane glavna tajnica UN-a nisu osobite

■ **Kako to da je takva konferencija organizirana na inicijativu hrvatskih europarlamentaraca, a ne, recimo, od hrvatske izvršne vlasti?**

– Mi smo smatrali da je održavanje konferencije potrebno kako bismo ocijenili gdje se Bosna i Hercegovina nalazi 20 godina nakon Daytonu i kako bismo dali snažan poticaj za nastavak procesa integriranja BiH u EU. Odlazeća hrvatska Vlada očito nije smatrala potrebnim na odgovarajući način obilježiti 20 godina od Daytonsko-pariskog sporazuma, iako je Hrvatska jedna od njegovih potpisnica.

■ **U Europi unatrag godinu dana u pravilu pobjeđuju stranke desnice. Nije li to trebao biti jači vjetar i za naše prilike?**

– Politička karta Europe i dalje je vjerna političkom mainstreamu. No, u posljednje vrijeme smo svjedoci svojevrstne krize identiteta europskog projekta. Rezultat toga je rast popularnosti antisistemskih stranaka na prošlim europskim izborima što se posebno osjetilo u zemljama utemeljiteljicama EU. Trend rastuće potpore strankama na radikalnim marginama političke scene nastavio se i u sljedećim izbornim ciklusima. Nakon pobjeda Aleksisa Ciprasi u Grčkoj, vidimo da je uspjeh u prvom krugu regionalnih izbora ostvarila i Nacionalna fronta Marine Le Pen u Francuskoj, ali su birači u drugom krugu preferirali stranke desnog ili lijevog centra. Ovakvi rezultati ne čude, no Europa teži umjerenosti umjesto radikalizmu.

■ **Vidite li takve trendove i u Hrvatskoj?**

– Ishod parlamentarnih izbora u Hrvatskoj ne izlazi iz okvira desnog i lijevog političkog centra, ali očigledna je spomenuta rastuća potpora alternativnim rješenjima. Stoga je nužno da EPP-ova narodnjačka i demokršćanska programska platforma i dalje bude temelj HDZ-ovog djelovanja.

■ **HDZ uskoro čekaju unutarstranački izbori. Što oni znače za budući HDZ?**

– Smatram da se HDZ treba i dalje čvrsto pozicionirati kao moderna europska stranka desnog centra koja poštuje tradicionalne vrijednosti unutar programskog okvira Europske pučke stranke. Jasno narodnjački i demokršćanski profiliran, inkluzivan i otvoren prema centru, mainstream HDZ znači uspjeh ne samo za stranku nego i za napredak cijele Hrvatske. Potrebna je razrada i nadgradnja postojećih programskih osnova kako bi HDZ bio spreman odgovoriti na aktualne i buduće globalne, europske i nacionalne izazove s kojima se suočavamo. Poput politike prvog hrvatskog predsjednika te prvog predsjednika HDZ-a dr. Franje Tuđmana, stranački program i djelovanje trebaju biti okupljajući i usmjereni prema svim hrvatskim građanima.